

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 13Sas/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0823106356
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Zdráhalová Rúfusová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:0823106356.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, pred sudkyňou JUDr. Silviou Zdráhalovou Rúfusovou, v právnej veci žalobcu: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt XXX XX D. C. E. F. XXX, právne zastúpený: JURAJ MACÍK advokátska kancelária, s.r.o., Petelenova 4, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 54 459 958, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Banská Bystrica, so sídlom Trieda SNP 75, 974 89 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US5/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9346-VAC zo dňa 05.09.2023, takto

rozhodol:

- I. Súd rozhodnutie žalovaného Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Banská Bystrica č. UPS/US5/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9346-VAC zo dňa 5. septembra 2023 z r u š u j e a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.
- II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Žalobca žiadosťou podanou dňa 23.12.2022 na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, odbor sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „orgán verejnej správy prvého stupňa“) žiadal o poskytnutie peňažného príspevku na opatrovanie svojho otca G. C.. Na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru bol následne vypracovaný komplexný posudok č. BR1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2023/21455-12 zo dňa 28.03.2023. V komplexnom posudku bola u otca žalobcu určená miera funkčnej poruchy 50 % so záverom, že ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ale nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a je odkázaný na sprievodcu. V oblasti mobility a orientácie, v oblasti komunikácie, v oblasti zvýšených výdavkov a v oblasti sebaobsluhy nebola navrhovaná žiadna forma kompenzácie. Ohľadne žiadaného príspevku na opatrovanie bolo konštatované, že podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 448/2008 Z. z.“) dosiahol otec žalobcu 80 bodov, čím splnil stupeň III odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ale nebol dosahovaný stupeň odkázanosti vyžadovaný v zákone č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) pre žiadaný príspevok (stupeň V. alebo VI.), preto nie je odkázaný na opatrovanie. Ako rozhodujúce zdravotné postihnutie bolo u otca žalobcu určené psychiatrické ochorenie - recidivujúca depresia.

2. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. UPS/US5/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9346-VAC zo dňa 05.09.2023 tak, že odvolanie žalobcu

zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pri preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia postupoval nezávisle na zistení, hodnotení a stanovisku prvostupňového orgánu a posúdil vec samostatne po právnej a skutkovej stránke. V odvolacom konaní bol vypracovaný komplexný posudok č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2023/9487/BG zo dňa 28.08.2023. Podľa tohto komplexného posudku je otec žalobcu fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 80 % pre ochorenie zaradené do skupiny XIV., ods. 6, písm. b) prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. Pri posudzovaní odkázanosti bolo stanovené, že otec žalobcu potrebuje pomoc pri niektorých sebaobslužných úkonoch a s počtom bodov 60 je zaradený do IV. stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Podľa komplexného posudku nebola preukázaná taká ťažká porucha psychiky, ktorá by indikovala nepretržitý dohľad, je dostatočne orientovaný a v MMSE dosiahol 23 bodov, čo nie je závažná demencia. Je hypomobilný, avšak nemá adekvátnym vyšetrením preukázanú ťažkú poruchu mobility či imobilitu, mobilita horných končatín je dostatočne zachovaná, je kontinentný, nemá objektivizované kardio-pulmonálne zlyhávanie.

Správna žaloba – žalobné body

3. Správnu žalobou, podanou v zákonnej lehote, sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ako aj rozhodnutia orgánu verejnej správy prvého stupňa, ich zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie, pričom si uplatnil náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

4. Žalobca v správnej žalobe namietal nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí z toho dôvodu, že boli vydané v rozpore s právnym poriadkom, sú nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov, zistenie skutkového stavu žalovaným ako aj prvostupňovým orgánom bolo podľa žalobcu nedostačujúce na správne posúdenie veci a na vykonanie správnej subsumpcie, teda v konaní orgánu verejnej správy sú vady, ktoré majú jednoznačne a preukázateľne vplyv na zákonnosť preskúmaných rozhodnutí.

5. Žalobca ďalej poukázal na rozhodujúcu právnu úpravu a na to, že žalovaný je povinný presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pričom je povinný prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Orgán verejnej správy je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov nie je len také rozhodnutie, ktorému úplne chýba odôvodnenie, ale aj také, ktorého odôvodnenie nie je dostatočné a v ktorom chýbajú skutkové dôvody a úvahy, ktorými sa orgán verejnej správy k skutkovým záverom dopracoval a úvahy, ktorými ich právne vyhodnotil. Povinnosťou orgánu verejnej správy je teda rozhodnutie odôvodniť tak, aby jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom bolo zrejmé, z akých podkladov orgán verejnej správy vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie a z akých dôvodov, aby jasne a výstižne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri hodnotení skutkových a právnych okolností namietaných v konaní, a aby odpovedal na najdôležitejšie otázky vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý bol predmetom administratívneho konania. Podľa žalobcu sú rozhodnutia orgánov verejnej správy oboch stupňov nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

6. Podľa žalobcu odôvodnenie rozhodnutia, v ktorom sú uvedené citácie príslušných ustanovení aplikovaného hmotnoprávného predpisu a odkaz na komplexný posudok, resp. prevzatie textu komplexného posudku vrátane jeho odôvodnenia, bez uvedenia skutočností, ktorými sa žalovaný orgán verejnej správy riadil pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, a bez uvedenia, ako sa žalovaný vysporiadal s podstatnými námietkami účastníka konania, nespĺňa zákonom stanovené náležitosti odôvodnenia rozhodnutia. Rozhodnutie vo veciach sociálnych musí byť individuálne zdôvodnené tak, aby bolo možné preskúmať jeho zákonnosť s prihliadnutím na jeho odôvodnenie a nie na obsah posudkov.

7. Podľa žalobcu v napadnutom rozhodnutí žalovaného je síce uvedené, že otec žalobcu dosiahol 60 bodov, čo zodpovedá stupňu odkázanosti IV, avšak žalovaný neodôvodnil (resp. nevysvetlil) nesprávnu subsumpciu zisteného skutkového stavu pod právny stav v zmysle všetkých relevantných ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. Žalovaný uviedol, pri ktorých jednotlivých úkonoch sebaobsluhy je otec žalobcu odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby a tento výpočet uviedol v napadnutom rozhodnutí. Platí pritom, že spôsob posudzovania odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby sa uskutočňuje v

rámci 11-tich základných okruhov činností podľa prílohy č. 3 písm. A.) zákona č. 448/2008 Z. z. Následne sa podľa bodu 12. prílohy č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z. posudzuje potreba dohľadu, kedy sa skúma dohľad pri činnostiach uvedených v bodoch 1. až 11. (nie pri úkonoch, podľa žalobcu zákonodarca rozlišuje pojem „činnosti“, ktoré korešpondujú s okruhmi upravenými v názvoch jednotlivých vyššie uvedených jedenástich bodov a pojem „úkony“, ktorými sa označujú jednotlivé konkrétne realizačné spôsobilosti fyzickej osoby). V prípade otca žalobcu je z administratívneho spisu zrejmé, že tento vyžaduje pomoc inej fyzickej osoby pri činnostiach podľa prílohy č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z., a to konkrétne pri činnostiach pod bodmi 1 až 6 a 8 až 11. To znamená, že z jedenástich činností otec žalobcu vyžaduje starostlivosť pri desiatich činnostiach, a teda pri hodnotení 12-tej činnosti – potreba dohľadu mala byť správne určená klasifikácia 0 bodov, teda že fyzická osoba je odkázaná na dohľad pri väčšine činností. Je zrejmé, že jednotlivé úkony, tak ako sú vymenované v kategorizácii činností uvedenej v prílohe č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z., sa v bodoch 1. až 12. formálne bodujú a výsledok tohto bodovania ale nie je jediným zákonom predpokladaným spôsobom určenia stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. Elementárnou skutočnosťou, pre ktorú žalovaný vydal nezákonné rozhodnutie, je nesprávna klasifikácia podľa 12-teho bodu v rámci prílohy č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z., kedy aj bez zhodnotenia ďalších okolností zdravotného stavu otca žalobcu je nesporné, že tento je odkázaný na dohľad pri väčšine činností (najmenej pri 10/11), jeho stupeň odkázanosti je VI a na body dosiahnuté podľa prílohy č. 3 písm. A., 1. až 11. bodu sa neprihliada.

8. Nie je sporné, že otec žalobcu je odkázaný na dohľad pri väčšine činností a s rešpektovaním aktuálne platnej a účinnej legislatívy potom platí, že je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a mala byť podľa prílohy č. 3 písm. A. bod 12. určená klasifikácia 0 bodov a jeho stupeň odkázanosti mal byť ex lege VI podľa zákona č. 448/2008 Z. z., a to v kontexte § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z.

9. Pokiaľ ide o úkony v rámci jednotlivých činností podľa prílohy č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z., predstavujúce pomoc osobe ťažko zdravotne postihnutej, na ktorú je absolútne odkázaná, k tomu žalobca uviedol, že jeho otec je odkázaný na pomoc aj pri prinajmenšom niektorých úkonoch v rámci činností uvedených pod bodmi 1., 2., 3., 8., 10. a 11., ktoré vyjadrujú nevyhnutnosť záveru o potrebe nepretržitého dohľadu pri bode 12. v rámci prílohy č. 3 písm. A. k zákonu č. 448/2008 Z. z., a teda k stupňu odkázanosti VI v zmysle § 49 ods. 12 uvedeného zákona, a to aj s poukazom na psychiatrickú diagnózu (F00.2) - demencia pri Alzheimerovej chorobe, atypická alebo zmiešaná forma, uvedenú napríklad v lekárskej správe ošetrojúceho psychiatra zo dňa 12.02.2022, ktorý uviedol, že ochorenia otca žalobcu výrazne znižujú schopnosti a spôsobilosti vykonávať každodenné činnosti, starať sa o seba, znižujú kvalitu jeho života a sú indikáciou k trvalej celodennej opatere inou osobou.

10. Podľa žalobcu sa orgány verejnej správy mali zaoberať vecou aj v rozsahu a na podklade ustanovenia § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z., avšak túto svoju povinnosť na ujmu žalobcu a jeho otca vôbec nesplnili a opomenuli sa vysporiadať v napadnutých rozhodnutiach s dôležitou hypotézou, pri ktorej sa pri hodnotení odkázanosti vôbec neprihliada na bodové hodnotenie jednotlivých posudzovaných činností a stupeň odkázanosti je ex lege VI podľa prílohy 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z.

Vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe

11. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe uviedol, že orgány verejnej správy oboch stupňov pri vybavovaní žiadosti a aj odvolania postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 447/2008 Z. z., zohľadnili všetky lekárske odborné nálezy, ktoré žalobca predložil a bol objektívne posúdený zdravotný stav otca žalobcu a jeho odkázanosť na opatrovanie. Rozhodnutie správneho orgánu nemožno považovať za nezákonné len z toho dôvodu, že žiadosť účastníka konania nebola kladne vybavená.

12. Peňažné príspevky na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia sú svojím charakterom dávky fakultatívne a nevzniká na ne nárok automaticky pri splnení podmienok, ich priznanie alebo nepriznanie je výsledkom správnej úvahy správneho orgánu, ktorý má kompetencie o nich rozhodovať na základe objektívneho posúdenia všetkých rozhodujúcich skutočností a túto zásadu žalovaný v tomto prípade neporušil.

13. Posudkový lekár ústredia sa pridržiaval objektívnej klinickej symptomatiky, z ktorej vyplýva, že otec žalobcu nemá preukázanú takú ťažkú poruchu psychiky, ktorá by indikovala nepretržitý dohľad inou osobou, je dostatočne orientovaný a v MMSE dosiahol 23 bodov, čo nie je závažná demencia. Je hypomobilný, avšak nebola preukázaná ťažká porucha mobility či imobility, motorika horných končatín je dostatočne zachovaná, je kontinentný, nemá objektivizované kardio-pulmonálne zlyhávanie. Vzhľadom na uvedené potrebuje pomoc pri niektorých sebaobslužných úkonoch ako je stravovanie, vyprázdňovanie, osobná hygiena, celkový kúpeľ, pohyb po schodoch a po rovine a dodržiavanie liečebného režimu, čo bolo zohľadnené pri určení stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby.

14. Posudkový lekár vykonal samostatné bodovanie určujúce stupeň odkázanosti otca žalobcu na pomoc inej fyzickej osoby, nezávisle na bodovaní posudkového lekára prvostupňového orgánu, a dospel k záveru, že nebola splnená základná podmienka odkázanosti na opatrovanie, keďže stupeň odkázanosti fyzickej osoby v hodnotení Barthelovej indexu podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. dosahuje len 60 bodov, čo je stupeň IV, čo zodpovedá priemernému rozsahu odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomoc inej fyzickej osoby 6 až 8 hodín denne, a sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia nebolo preto navrhnuté kompenzovať žiadaným peňažným príspevkom. Žalovaný uviedol, že otec žalobcu by musel v hodnotení dosiahnuť 44 až 0 bodov t. j. stupeň V alebo VI odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. a v priebehu dňa by musel byť odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby v rozsahu viac ako 8 hodín pri stupni V a viac ako 12 hodín pri stupni VI odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Bodové hodnotenie vykonal posudkový lekár žalovaného, pričom bol striktné zachovaný spôsob posudzovania odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri jednotlivých činnostiach podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. Boli zohľadnené všetky predložené lekárske nálezy, ktoré objektívne funkčne popisovali aktuálny zdravotný stav a boli zhodnotené schopnosti sebaobsluhy podľa uvedenej prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. Jednotlivé činnosti sú podrobne špecifikované v komplexnom posudku a aj v rozhodnutí žalovaného.

15. Pre navrhnutie druhu peňažného príspevku na kompenzáciu uvedeného v komplexnom posudku sú rozhodujúce vyjadrenia posudkového lekára k jednotlivým druhom odkázanosti, pričom tento hodnotí všetky lekárske nálezy nachádzajúce sa v spisovej dokumentácii a nenavrnutie požadovaného peňažného príspevku neodôvodňuje konštatovanie, že posúdenie odkázanosti vykonal posudkový lekár nedostatočne a nepravdivo. Skutočnosť, že rozhodnutia nie sú odôvodnené podľa predstáv žalobcu, nemožno považovať za porušenie jeho práva, ak sú založené na správnych, logických a odborných úsudkoch a argumentoch, a ak sú vydané v súlade so zákonom.

16. Najvyšší správny súd SR judikoval, že komplexný posudok je kľúčovým podkladom na rozhodnutie, vydáva ho ten istý orgán, ktorý vydáva aj rozhodnutie, komplexný posudok musí obsahovať odôvodnenie a rozhodnutie nemôže byť odôvodnené odlišným spôsobom ako komplexný posudok z dôvodov zachovania logiky vzájomných súvislostí zisteného stavu veci.

17. Pokiaľ žalobca poukazoval na ustanovenie § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z., teda, že otec si vyžaduje dohľad pri väčšine činností, tak podľa žalovaného nemožno stotožňovať pomoc s dohľadom. Pomoc znamená faktické participovanie na konkrétnej činnosti a naproti tomu dohľad predstavuje usmernenie bez potreby primárnej účasti na činnosti inej fyzickej osoby, ktorá je osobe s ťažkým zdravotným postihnutím nápomocná. V prípade žalobcu posudkový lekár ústredia zhodnotil na základe zdravotného stavu otca žalobcu a na základe sociálneho šetrenia, že otec žalobcu potrebuje faktickú pomoc pri niektorých činnostiach, čo sa premietlo do určenia stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby.

18. Žalovaný ďalej poukázal na to, že posudková lekárka vypracovala vyjadrenie k správnej žalobe s tým, že lekársky posudok žalovaného spĺňa všetky požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti, vysporiadava sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a je preto rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Posudková lekárka opätovne uviedla, že rozhodujúcim ochorením pre stanovenie miery funkčnej poruchy je zhubný nádor prostaty, a tomuto ochoreniu zodpovedá miera funkčnej poruchy 80 %. Otec žalobcu sa lieči sa aj pre demenciu a depresívnu poruchu, MMSE preukázalo 23 bodov, čo nie je závažná porucha vyžadujúca si nepretržitý dohľad inou osobou. Preto je miera funkčnej poruchy pri uvedenom ochorení menej ako 50 % a v dôsledku tohto ochorenia by sa otec žalobcu ani nepovažoval za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným

postihnutím, nemá preukázanú úplnú dezorientáciu ani nízky počet bodov v MMSE či poruchy správania alebo suicidálne úmysly. Žalovaný ďalej poukázal na to, že dňa 09.01.2004 boli e-mailom zaslané nové odborné nálezy, ktoré ale nemôžu byť predmetom súdneho konania, nakoľko neboli doložené v riadnom odvolacom konaní.

19. Podľa žalovaného bolo dostatočne preukázané a odôvodnené, že otec žalobcu nespĺňa zákonné podmienky pre navrhnutie požadovaného peňažného príspevku a orgány verejnej správy sa zodpovedne zaoberali zistením skutočného stavu veci. Žalovaný zistil všetky skutočnosti potrebné na rozhodnutie v súlade so zákonom, rozhodnutie riadne odôvodnil a vysporiadal sa s odvolaním žalobcu. Na základe uvedenej argumentácie žalovaný navrhol, aby správny súd správnu žalobu žalobcu zamietol a náhradu trov konania žalobcovi nepriznal.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov správnym súdom

20. Na prejednanie veci správny súd nariadil pojednávanie na deň 24.10.2024 podľa § 107 ods. 1 písm. a) Správneho súdneho poriadku v znení platnom a účinnom do 30.06.2023 (ďalej aj len „SSP“) na žiadosť žalobcu. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní uviedol, že žalobca zotráva na podanej správnej žalobe. Poukázal najmä na ust. § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z., podľa ktorého do stupňa odkázanosti VI je zaradená osoba, keď je odkázaná na dohľad pri väčšine činnosti, ktoré sú vymedzené pod bodmi 1. až 11. v rámci prílohy č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z. Podľa žalobcu sa žalovaný s potrebou dohľadu vysporiadal len jednou vetou v rámci odôvodnenia rozhodnutia, a to keď uviedol, že na základe odborných náleзов posudzovaný nemá preukázanú takú ťažkú poruchu psychiky, ktorá by indikovala nepretržitý dohľad inou osobou. Bola vyhodnotená potreba pomoci pri činnostiach, ktoré sú vymedzené pod bodmi 1. až 11., a teda pokiaľ otec žalobcu potreboval pomoc pri týchto činnostiach, podľa žalobcu bolo nedostatočne vyhodnotené to, že potom logicky pri týchto činnostiach je potrebný aj dohľad. Žalovaný pritom vychádzal z potreby nepretržitého dohľadu, čo je formulácia z neúčinného právneho predpisu. Poverená zástupkyňa žalovaného uviedla, že pokiaľ ide o dohľad, resp. nepretržitý dohľad, tak v tomto prípade je potrebné sa zamerať na psychiatrické ochorenie. U otca žalobcu bolo rozhodujúce onkologické ochorenie ale bolo dokumentované aj psychiatrické ochorenie, pri ktorom bol dôležitý test MMSE, v ktorom otec žalobcu dosiahol 23 bodov. Škála pri tomto teste je 0 až 30 bodov a 23 bodov, ktoré otec žalobcu dosiahol, svedčí o demencii mierneho až stredného stupňa, teda nejde o závažnú diagnózu. Svedčí o tom aj nález všeobecného lekára, v ktorom sa uvádza, že bol orientovaný osobou, časom aj priestorom, a teda išlo o počínajúcu Alzheimerovu chorobu. Pokiaľ ide o sociálne posúdenie, tak v tomto smere bolo komunikované so žalobcom a tento uviedol, že stravu aj tekutiny pripraví on a otec sa sám naje a napije, že je mu pomáhané pri manipulácii s odevom, že je mu pomáhané v noci pri pohybe na toaletu a všetky tieto činnosti v rámci prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. boli vyhodnocované. Podľa žalovaného pokiaľ aj otec žalobcu potrebuje pomoc pri týchto činnostiach, samo o sebe to nedosvedčuje potrebu dohľadu, pretože by muselo ísť o ťažké zdravotné postihnutie, ktoré by si vyžadovalo dohľad. K námietke, že žalovaný vychádzal z neaktuálnej právnej úpravy poverená zástupkyňa žalovaného uviedla, že nie je rozhodujúce, či ide o nepretržitý dohľad alebo o dohľad ako taký, pretože podstatné je ochorenie, ktoré má za následok odkázanosť na dohľad, a v tomto prípade takéto ochorenie u otca žalobcu nebolo zdokumentované. V rámci prednesu poukázala tiež na to, že otec žalobcu zomrel 01.06.2024.

21. Správna žaloba žalobcu je správnou žalobou fyzickej osoby v sociálnej veci (§ 199 ods. 1 písm. a) SSP), správny súd preto preskúmal správnou žalobou napadnuté rozhodnutia orgánov verejnej správy a postup, ktorý ich vydaniu predchádzal, nielen v rozsahu a z dôvodov správnej žaloby, ale v celom rozsahu v zmysle ust. § 134 ods. 2 písm. d) a § 203 ods. 2 SSP. Správny súd mimo žalobných bodov nezistil vady v postupe a v rozhodnutiach orgánov verejnej správy, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť a ktoré by neboli vytykávané v správnej žalobe. Správny súd uznal za dôvodnú námietku nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného, ako aj aplikáciu neúčinného znenia právneho predpisu, čo je dôvod na zrušenie rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. a) a d) SSP a podľa ods. 4 tohto ustanovenia správny súd vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

22. Predmetom prieskumu v prejednávanej veci je rozhodnutie žalovaného, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie, ktorým nebol priznaný žalobcom žiadaný peňažný príspevok na opatrovanie otca poskytovaný na základe zákona č. 447/2008 Z.z.

23. Podľa § 1 zákona č. 447/2008 Z. z.:(1)Tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu.(2) Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 2 zákona č. 447/2008 Z. z.; (1) Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu. (2) Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. (3) Ťažké zdravotné postihnutie je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50%. (4) Funkčná porucha je nedostatok telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností fyzickej osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov.

25. Podľa § 14 ods. 1 a 4 zákona č. 447/2008 Z. z.; (1) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby na účely tohto zákona, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu. (4) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu.

26. Podľa § 49 ods. 10 a 12 zákona č. 448/2008 Z. z.; (10) Odkázanosť fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na účely poskytnutia sociálnej služby sa posudzuje podľa prílohy č. 3. Pri posudzovaní odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby sa dosiahnuté body podľa prílohy č. 3 písm. A v prvom bode až dvanástom bode sčítajú. Stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a priemerný rozsah odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v hodinách sa určí na základe celkového počtu bodov. (12) Ak fyzická osoba pri posudzovaní odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 písm. A dvanásteho bodu dosiahne 0 bodov, jej stupeň odkázanosti je VI a na body dosiahnuté podľa prílohy č. 3 písm. A prvého bodu až jedenásteho bodu sa neprihliada.

27. Kompenzačné príspevky patria do systému štátnej pomoci, ide o testované dávky poskytované tým fyzickým osobám, ktoré to s ohľadom na svoju sociálnu a ekonomickú situáciu potrebujú. Ide o pozitívny záväzok štátu pomôcť občanom s ťažkým zdravotným postihnutím v rozsahu, ktorý je prijateľný aj z hľadiska dlhodobej udržateľnosti (viď. závery rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/31/2021 zo dňa 02.07.2021). Nie každá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má „automaticky“ nárok na všetky formy pomoci, ale zákon vymedzuje kritériá, ktoré je potrebné splniť pri konkrétnom prostriedku kompenzácie.

28. Zo zákona č. 447/2008 Z. z. vyplýva, že pri posudzovaní nároku fyzickej osoby na niektorý z peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia sa v prvom rade vyhodnocuje, či ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorým je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 % (§ 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z.). Mieru funkčnej poruchy určuje posudkový lekár (§ 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 447/2008 Z. z.) v desiatkach percent podľa druhu zdravotného postihnutia uvedeného v prílohe č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., a vychádza z aktuálneho lekárskeho nálezu a z ďalšej zdravotnej dokumentácie (§ 11 ods. 3 a 4 zákona č. 447/2008 Z. z.). Výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorého náležitosti sú vymedzené v § 11 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z. z. – obsahuje mieru funkčnej poruchy, záver, či ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu. Kompenzácie sa navrhujú len u takej fyzickej osoby, u ktorej je miera funkčnej

poruchy 50 % a viac (§ 11 ods. 15 zákona č. 447/2008 Z. z.). V prípade, že podľa lekárskeho posudku ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, vykonáva sa aj sociálna posudková činnosť v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. a jej výsledkom je posudkový záver (§ 13 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z.), ktorého obsahom sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, ktoré má posudzovaná fyzická osoba v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia a návrh kompenzácie vo všetkých oblastiach. Následne sa na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru vyhotoví komplexný posudok (§ 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z.), ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí posudkový lekár a odôvodnenie komplexného posudku. Z uvedeného vyplýva, že v zákone č. 447/2008 Z. z. je upravený postup, v rámci ktorého lekársky nález a zdravotná dokumentácia predložená účastníkom konania podliehajú vyhodnoteniu posudkovým lekárom. Lekársky posudok a aj komplexný posudok tak vychádzajú z dôkazov – lekárskeho správ a nálezov od ošetrovateľských lekárov (ktorí stanovujú diagnostické závery a navrhujú liečené postupy) a ktoré účastník konania v rámci administratívneho konania predloží, a taktiež z výsledkov sociálneho šetrenia, ktorého je účastník konania účastný.

29. V prejednávanvej veci nie je medzi účastníkmi konania sporné, že otec žalobcu bol fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 80 %, pričom v rámci odvolacieho konania došlo po doplnení lekárskeho správ a nálezov k zmene v určení rozhodujúceho zdravotného ochorenia (oproti určeniu v rámci prvostupňového konania). V prípade peňažného príspevku na opatrovanie je v § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z. z. stanovená podmienka, že takáto osoba je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 448/2008 Z. z. Podľa § 49 ods. 10 zákona č. 448/2008 Z. z. odkázanosť fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na účely poskytnutia sociálnej služby sa posudzuje podľa prílohy č. 3. Pri posudzovaní odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby sa dosiahnuté body podľa prílohy č. 3 písm. A. v prvom bode až dvanástom bode sčítajú. Stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a priemerný rozsah odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v hodinách sa určí na základe celkového počtu bodov. Ak ale fyzická osoba pri posudzovaní jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 písm. A. dvanásteho bodu dosiahne 0 bodov, v zmysle § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z. je stupeň jej odkázanosti VI a na body dosiahnuté podľa prílohy č. 3 písm. A. prvého bodu až jedenásteho bodu sa neprihliada.

30. Úlohou správneho súdu v tomto súdnom konaní bolo na základe uvedenej úvodnej argumentácie posúdiť, či orgány verejnej správy oboch stupňov dodržali zákonom stanovený procesný postup, či posudky, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie boli dostatočne, logicky a preskúmateľne odôvodnené, či je dostatočne odôvodnené rozhodnutie žalovaného a či žalobca dostal príliehajúce odpovede na námietky prednesené v odvolaní.

31. Správny súd uznal za dôvodnú žalobnú námietku, v ktorej žalobca namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia žalovaného.

32. Podľa § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. sa na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov) s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 53 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z. z. sa ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze. Podľa § 47 ods. 1 Správneho poriadku rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

33. V súvislosti s náležitosťami odôvodnenia rozhodnutia orgánov verejnej správy vo veciach, kde podkladom rozhodnutia je posudok vypracovaný orgánom verejnej správy, správny súd poukazuje na závery rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6Ssk/33/2021 zo dňa 20.04.2023, v ktorom najvyšší správny súd uviedol : „Rovnako sa najvyšší správny súd stotožňuje s názorom žalovaného, že komplexný posudok je kľúčovým podkladom na rozhodnutie (§ 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z.), vydáva ho ten istý správny orgán, ktorý vydáva aj rozhodnutie, komplexný posudok musí obsahovať odôvodnenie (§ 15 ods. 1 zákona) a rozhodnutie nemôže byť odôvodnené odlišným spôsobom ako komplexný posudok z dôvodov zachovania logiky vzájomných súvislostí zisteného stavu veci. Najvyšší správny súd len dopĺňa, že pokiaľ žalovaný správny orgán závery plynúce z komplexného posudku inkorporoval do svojho odôvodnenia, nemožno mu takýto postup vyčítať, pokiaľ takéto rozhodnutie spĺňa požiadavky kladúce dôraz na odôvodnenie rozhodnutia.“

34. Z uvedeného vyplýva, že samotné uvedenie záverov komplexného posudku v rámci odôvodnenia rozhodnutia by nemalo za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia, pokiaľ by rozhodnutie spĺňalo požiadavky stanovené na odôvodnenie z hľadiska jeho preskúmateľnosti, pretože komplexný posudok je podstatným podkladom rozhodnutia. V zásade postačuje prevzatie záverov komplexného posudku, pokiaľ je ale komplexný posudok dostatočne a preskúmateľne odôvodnený a pokiaľ poskytuje pre účastníka konania zrozumiteľné odpovede vo vzťahu k ním uplatnenému nároku, ako aj vo vzťahu k ním vzneseným námietkam.

35. Pri aplikácii vyššie uvedených požiadaviek na odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia žalovaného v prejednávanej veci správny súd dospel k záveru, že posúdenie odkázanosti otca žalobcu v zmysle prílohy č. 3, písm. A. SPÔSOB POSUDZOVANIA ODKÁZANOSTI FYZICKEJ OSOBY NA POMOC INEJ FYZICKEJ OSOBY PRI JEDNOTLIVÝCH ČINNOSTIACH nebolo dostatočne a preskúmateľne odôvodnené v rámci komplexného posudku vypracovaného v odvolacom konaní č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2023/9487/BG zo dňa 28.08.2023 a ani v rámci odôvodnenia správnu žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného, ktoré prevzalo závery komplexného posudku. Navyše žalobca správne poukázal na to, že žalovaný vyhodnocoval pri bode 12. – Potreba dohľadu v rámci prílohy č. 3 písm. A. zákona č. 448/2008 Z. z. potrebu nepretržitého dohľadu, ktorý sa však v rozhodujúcom znení zákona č. 448/2008 Z. z. (platný a účinný v čase posudzovania nároku) v zmysle prílohy č. 3 písm. A. pri bode 12. nevyžaduje, keď zákon č. 448/2008 Z. z. stanovuje :

Potreba dohľadu

Úkony dohľadu

- dohľad pri činnostiach uvedených v bodoch 1 až 11.

0 bodov = fyzická osoba je odkázaná na dohľad pri väčšine činností alebo fyzická osoba s cystickou fibrózou je odkázaná na dohľad minimálne pri štyroch činnostiach

5 bodov = fyzická osoba je odkázaná na dohľad počas dňa minimálne pri troch činnostiach

10 bodov = fyzická osoba nie je odkázaná na dohľad pri žiadnej z činností.

36. V komplexnom posudku a aj v rozhodnutí žalovaného je potreba dohľadu vyhodnotená len nedostatočne odôvodneným záverom, že nebola preukázaná ťažká porucha psychiky, ktorá by indikovala nepretržitý dohľad inou osobou, že otec žalobcu je orientovaný dostatočne a že v MMSE dosiahol 23 bodov, čo nie je závažná demencia. Žalovaný neprávne vychádzal z požiadavky nepretržitého dohľadu a nevyhodnotil konkrétne, vo vzťahu k činnostiam vymedzeným pod bodmi 1.-11., písm. A. v rámci prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., prečo otec žalobcu potrebuje alebo nepotrebuje dohľad pri tej-ktorej činnosti. V rámci odvolacieho konania nebolo ako rozhodujúce zdravotné postihnutie otca žalobcu určené psychiatrické ochorenie, ale nie je sporné, že ochorenie tohto charakteru bolo u otca žalobcu diagnostikované a preto môže mať vplyv na posúdenie odkázanosti vykonané v zmysle prílohy č. 3, písm. A zákona č. 448/2008 Z.z.

37. V súvislosti s uvedenou požiadavkou konkrétneho vyhodnotenia potreby dohľadu správny súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Ssk/53/2023 zo dňa 30. 04. 2024 (84/2024 ZNSS) : I. Ustanovenie § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov nevyžaduje odkázanosť na „trvalý“ alebo „celkový“ dohľad, aby fyzická osoba dosiahla stupeň odkázanosti VI, ale postačí, ak fyzická osoba dosiahne 0 bodov podľa prílohy č. 3 písm. A dvanásteho bodu. Tento počet podľa uvedenej prílohy dosiahne, ak je odkázaná na dohľad pri väčšine činností uvedených v prílohe č. 3 písm. A prvom až jedenástom bode. Povinnosťou úradu práce, sociálnych

vecí a rodiny, resp. ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny tak je posúdiť a aspoň stručne odôvodniť, pri ktorej konkrétnej činnosti považuje potrebu dohľadu za naplnenú a pri ktorej nie. II. Pri konštrukcii jednotlivých bodov prílohy č. 3 písm. A v predstave zákonodarcu dominovali osoby postihnuté telesne alebo zmyslovo, ktoré spravidla sú duševne spôsobilé si tieto činnosti uvedomiť a cielene usmerňovať a riadiť ich vykonávanie, kvôli svojmu postihnutiu však nie sú schopné ich dovŕšiť. Naopak, dvanásty bod (potreba dohľadu) vystupuje do popredia práve v prípade duševných postihnutí, pri ktorých síce osoba môže byť fyzicky aj zmyslovo schopná vykonávať jednotlivé činnosti, nie je však spôsobilá si ich plnohodnotne uvedomiť, prípadne cielene usmerňovať a riadiť ich vykonávanie; potreba dohľadu tak čiastočne splýva s čiastkovou pomocou pri týchto činnostiach.

38. Správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného pre jeho nedostatočné odôvodnenie a pre nesprávne posúdenie potreby nepretržitého dohľadu, ktorý v zmysle prílohy č. 3 písm. A bod 12. zákona č. 448/2008 Z.z. v znení platnom a účinnom v čase posúdenia nároku nebol vyžadovaný (vyžadoval sa dohľad pri väčšine činností). V ďalšom konaní bude úlohou žalovaného opätovne sa zaoberať odvolaním žalobcu a rešpektovať vyššie uvedené požiadavky pri posudzovaní uplatňovaného nároku.

39. Žalobca bol v konaní pred správnym súdom úspešný, preto mu správny súd priznal právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. O výške trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 175 ods. 2 SSP.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).